УДК [519.711:334.735] (477)

О.В. Яременко

УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ УПРАВЛІННЯ НА ОСНОВІ МОДЕЛЮВАННЯ КООПЕРАТИВНОГО СЕКТОРУ

У статті досліджено питання ефективної побудови організаційної складової механізму управління інвестиціями підприємств споживчої кооперації. Внесено пропозиції удосконалення методики на основі економічного моделювання організаційно-інвестиційної структури кооперативного сектору.

Ключові слова: моделювання, оптимізація організаційної складової механізму управління інвестиціями, організаційна структура, організаційно-інвестиційна структура управління.

Постановка проблеми. У сучасній економіці від ефективності системи управління безпосередньо залежить результативність усієї фінансово-господарської діяльності підприємства. Найгострішою проблемою багатьох підприємств в умовах конкуренції є формування ефективної структури управління, яка мобільно і за короткі терміни реагувала б на фінансові втрати і навіть на зміни як зовнішнього і внутрішнього середовища. Через це особливої актуальності набувають питання розробки і впровадження ефективної організаційної складової структури управління інвестиціями, пошуку форм, методів і джерел залучення інвестицій, системного використання інвестиційних потоків на відновлення і вдосконалення матеріально-технічної бази, технології та організації виробництва продукції як ключових заходів в пожвавленні економіки підприємств споживчої кооперації.

У зв‘язку з цим питання моделювання організаційних структур механізму інвестування складних систем є досить важливе, тому що на сьогоднішній день воно залишається до кінця не вирішеним. Складність вирішення питання полягає в тому, що встановити відповідність параметрів інвестиційно-організаційної структури кооперативного сектору цілям і завданням системи на підставі об‘єктивних кількісних показників неможливо, а ефективність організаційної структури інвестування визначається винятково на підставі непрямих показників.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання загальної організації системи та організаційно-інвестиційної структури управління підприємства, включаючи кооперативний сектор, викладені у працях вчених Л.А. Базилевич, Л.О. Бакаєв, Н.Г. Білопольський, Е.В. Бережна, О.О. Коваленко, С.В. Корнюхин, А.О. Пантелеймоненко, М.Є. Рогоза, Г.П. Скляр та інші [1;4;5;6;7;8]. Проте об‘єктом дискусій залишається створення єдиного понятійного апарату організаційного механізму управління інвестиційним процесом. Це об‘єктивно висуває завдання щодо комплексного теоретичного осмислення суті і змісту понять «організаційно-інвестиційна структура управління», формування науково-обґрунтованих рекомендацій щодо її побудови та вибору, пошуку ефективних форм інвестиційної взаємодії з факторами зовнішнього і внутрішнього середовища з урахуванням специфіки кооперативного сектору: суб‘єкта господарювання, масштабу його діяльності, галузевої приналежності.

Мета статті є визначення методики та удосконалення цілісної концепції побудови організаційної складової механізму управління інвестиціями підприємств споживчої кооперації на основі моделювання організаційно-

інвестиційної структури за допомогою сучасних економічних, управлінських та інформаційних інструментів та технологій.

Матеріали і результати досліджень. В умовах наростання динамізму зовнішнього середовища функціонування організаційного механізму управління інвестиціями має істотне значення на різних стадіях й етапах інвестиційного циклу підприємств споживчої кооперації України. Практична обумовленість створення єдиного методу, щодо організаційно-інвестиційної структури визначається готовністю обґрунтованого аналізу підбору проектів і встановлення раціональних для інвестора умов їхньої підготовки і впровадження.

З метою оптимальності інвестиційної політики підприємств споживчої кооперації, ефективності фінансування і освоєння капітальних вкладень, тут зачіпаються наступні актуальні питання: наскільки раціонально розподілені засоби підприємства між поточною діяльністю та капіталовкладеннями; яка оцінка ефективності і ступені фінансового ризику за найбільш великими проектами; наскільки оптимальна вибрана стратегія по залученню засобів для фінансування інвестиційної діяльності (довготермінові кредити банків, створення спільних підприємств, договори про спільну діяльність, емісія акцій); якою мірою підтверджується кількісний розрахунок ефекту від різних варіантів проведення інвестиційної політики (використання різних проектів і їх віддзеркалення в інвестиційному бюджеті), а також від різних форм залучення засобів для здійснення капітальних вкладень на майбутні і поточні фінансові результати підприємства [5].

З огляду на зазначене основною проблемою інвестиційного управління підприємств споживчої кооперації, на наш погляд, є створення ефективної організаційної структури механізму інвестування, який би забезпечував дотримання інтересів власників (пайовиків), менеджерів та інших заінтересованих осіб з приводу формування та використання пайового капіталу (власності) з метою покращення потенційних можливостей залучення інвестицій кооперативним сектором.

Центральним елементом даного механізму вважається організаційна структура інвестиційного управління – це упорядкована сукупність взаємопов‘язаних елементів системи, що визначає поділ праці і службових зв‘язків між фінансовим підрозділом і працівниками апарату управління з підготовки, прийняття і реалізації інвестиційних рішень [3]. Зауважимо, що вона організаційно закріплює функції за структурним підрозділом та працівниками і регламентує потоки інформації у систему управлінської структури інвестування.

Зокрема, на нашу думку, організаційний механізм управління інвестиціями підприємств споживчої кооперації це сукупність адміністративних важелів, форм, способів і методів цілеспрямованого впливу суб‘єктів кооперативних відносин на процес прийняття інвестиційних рішень в кооперативному секторі з метою реалізації власних інтересів. Цей механізм допомагає пайовикам (заінтересованим особам) реалізувати власні інтереси в споживчий кооперації через вплив на прийняття управлінських рішень та контроль за їх виконанням. Рушійною силою організаційного механізму виступають інтереси пайових учасників кооперативних відносин.

Зазначимо, що за організацію інвестиційної роботи на підприємстві відповідає фінансова служба. Під фінансовою службою підприємства розуміють самостійний структурний підрозділ, який виконує визначені функції в системі управління підприємством. Як правило, таким підрозділом є фінансовий відділ. Його структура і чисельність залежать від організаційно-правової форми підприємства, характеру господарської діяльності, обсягу виробництва та загальної кількості працівників підприємства [6].

На підприємствах споживчої кооперації України інвестиційна робота виконується фінансовим сектором в складі фінансово-збутового відділу чи бухгалтерії або зовсім відсутня організаційна складова механізму управління інвестиціями. У фінансовій бухгалтерії на підприємствах споживчої кооперації здійснюється розробка напрямів вкладення коштів та економічне обґрунтування їх впливу на розвиток кооперативного сектору, складання інвестиційних програм щодо реалізації перспективних інвестиційних проектів, підтримка конкурентоспроможних провідних галузей споживчої кооперації, фінансове інвестування та його інтегрування у національні та міжнародні ринки капіталів, стимулювання залучення зовнішніх для кооперації інвестицій, а також формує інформація про фінансові інвестиції, стан джерел фінансування, потенційні й реальні інвестори [8].

Таким чином у сучасних умовах розробляються різні методики моделювання організаційно-інвестиційних структур та ефективності їхньої діяльності [3]: від найбільш простого аналогового моделювання, коли серед заздалегідь відомого переліку типів структур обирається та, котра найбільшою мірою відповідає контексту складного математичного моделювання, коли обрані критеріальні показники трансформуються в показники кількості рівнів організаційної складової механізму управління інвестиціями, кількості її ланок, квазіелементів та ін. підприємств споживчої кооперації.

Для практичної реалізації автором пропонується блок-схема методики вдосконалення організаційної структури інвестиційного управління, яка знижує ймовірність помилки і пов'язаних із нею зайвих витрат фінансових коштів у практичній інвестиційній діяльності (рис. 1).

При моделюванні організаційно-інвестиційної структури доцільно оперувати показником якості системи, під яким варто мати на увазі сукупність об‘єктивно існуючих характеристик, що належать до здатності системи виконувати свою функцію, щодо інвестиційного процесу. Показниками якості при цьому може бути стійкість інвестиційної системи, тобто її здатність виконувати свої функції в заданих параметрах під дією зовнішніх і внутрішніх збуджувачів (і насамперед – структурних змін) [7]. Результат її функціонуваня, безпосередньо пов‘язаний із рівнем досягнення цілей системи. Результатом функціонування системи, щодо інвестиційної тематики в цьому проміжку – це зміна кінцевого стану бізнесу-системи в заданому проміжку часу:

$$RBS = ZBS(tv) - ZBS(to) = \Delta ZBS \qquad (1)$$

Результат функціонуваня бізнес-системи – це абсолютний показник, що показує, наскільки стан системи в цей момент часу відрізняється від стану системи в минулому. В нашому випадку показником результату функціонування системи можуть бути інвестиційні ресурси, пайові внекси, витрати, прибуток, а також ризики від інвестиційної діяльності.

У найзагальнішому вигляді вибір якнайкращого варіанта оптимізації організаційної складової механізму управління інвестиціями підприємтсв споживчої кооперації можна представити математично як відшукання максимуму цільової функції інвестицій W [2]:

$$W = f(\alpha_1, \alpha_2, .., \beta_1, \beta_2, .., \chi_1, \chi_2, ...), \qquad (2)$$

де α_j – задані параметри (показники) розв‘язаня задачі (інвестиційні ресурси);

β_i – керовані (змінювані) параметри розв‘язаня задачі (термін виконання інвестиційної операції);

χ_j – невідомі параметри розв'язаня задачі (все інше, що опосередковано може впливати на інвестиційний результат).

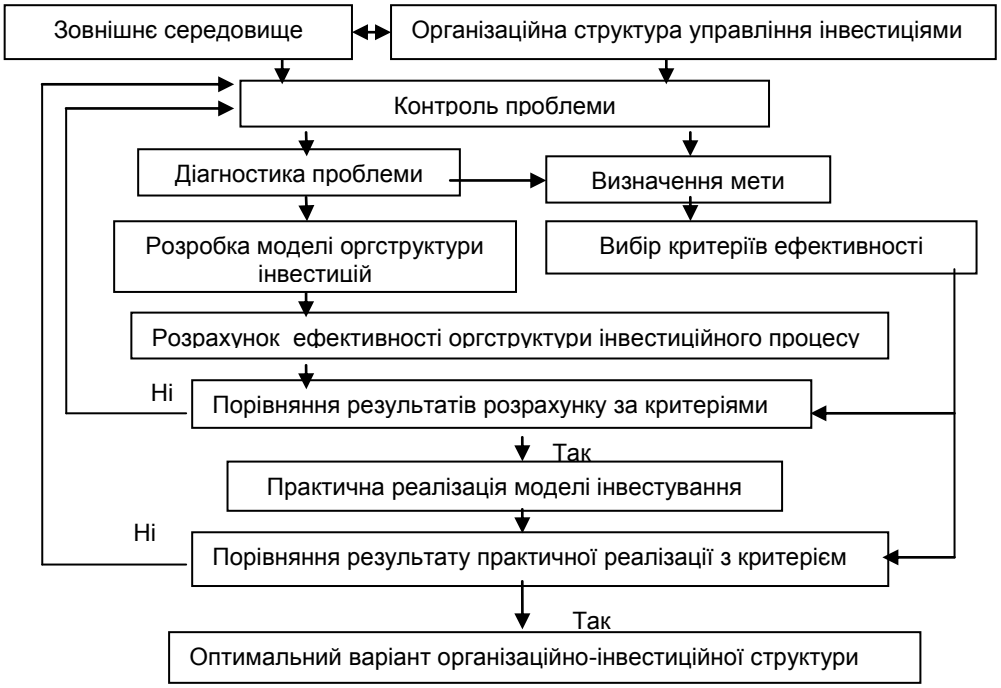

Рис.1. Блок-схема методики удосконалення організаційної складової механізму управління інвестиціями підприємств споживчої кооперації

Завдання вибору якнайкращого варіанта рішення організаційно-інвестиційної структури може бути сформульоване таким чином: знайти такі значення керованих параметрів β_j, β, які при заданих параметрах α_j, α, з урахуваням невідомих параметрів χ_j, χ, забезпечать максимум цільової функції – критерію ефективності інвестиційної організаційної структури кооперативного сектору.

Оскільки суть менеджменту трактується як наукова основа для ухвалення управлінських інвестиційних рішень в умовах обмежених фінансових ресурсів, з цієї точки зору результативність організаційної складової управління інвестиціями може бути кількісно оцінена як відношеня отриманого в ході здійснення інвестиційної діяльності комерційного результату до вартості інвестиційних ресурсів, що залучаються до інвестиційного обороту.

Висновки. Розроблена методика удосконалення організаційної складової структури управління інвестиціями, насамперед, передбачає процес внесення корективів в організаційно-інвестиційну структуру управління на основі економічного моделювання з метою виявлення проблемних зон підприємств споживчої кооперації. Процес реалізації даної програми забезпечення ефективної організаційної складової інвестиційного управління містить максимально прості та конкретні пропозиції до змін.

Таким чином, використання моделювання, щодо організаційної складової механізму управління інвестиційним процесом кооперативного сектору має

більше шансів на успіх та дозволить співробітникам краще оцінити свою причетність і посилить їх відповідальність на різних етапах інвестиційного циклу.

Література

1. Базилевич Л.А. Моделирование организационных структур /Под. ред. В.Р. Окорокова. Л.: Изд-во ЛГУ, 2008. – 159 с.
2. Бережна Е.В., Бережний В.И. Математичні методи моделювання економічних систем: Навч. посіб. — 2-е вид., перероб. і доп. — М.: Фінанси і статистика, 2006. - 432 с.
3. Бондарчук Л.В. Удосконалення організаційної структури підприємства в системі ефективного менеджменту персоналу//Вісник ХНУ:Економічні науки.-№1.-2009.-с.101-103.
4. Економіко-математичні моделі економічного зростання. /Бакаєв О.О., Гриценко В.І., Бажан Л.І., Бакаєв Л.О., Бобер К.А. - К.: Наукова думка, 2005, - 189 с.
5. Організаційна структура підприємства: сучасні підходи і шляхи розвитку / Корнюхин С.В. - М.: Європейський центр з якості, 2003. - 48с.
6. Пантелеймоненко А.О. Аграрна кооперація в Україні: теорія і практика: монографія / А.О. Пантелеймоненко. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 347 с.
7. Рогоза М.Є. Управління потенціалом підприємства в умовах динамічного розвитку економіки // Бюлетень Міжнародного Нобелівського економічного форуму. –№1(3).-Т.1.-Дніпропетровськ.- 2010. – с.280-288.
8. Скляр Г.П. О концепци нравствености и экономности в моделях развития сферы потребительской кооперации в переходной экономике// Потребительская кооперация . – 2003. – № 1 (1). – С. 22–28.

Яременко А.В. **Совершенствование организационно-инвестиционной составляющей управления на основе моделирования кооперативного сектора**

В статье исследованы вопросы эффективного построения организационной составляющей механизма управления инвестициями предприятий потребительской кооперации. Внесены предложения усовершенствования методики на основе экономического моделирования организационно-инвестиционной структуры кооперативного сектора.

Ключевые слова: моделирование, оптимизация организационной составляющей механизма управления инвестициями, организационная структура, организационно-инвестиционная структура управления.

Yaremenko O.V. **Improvement of organization investment management component based simulation of cooperative sector.**

The article examines the issue of building an effective institutional mechanism component of the investment management business of the consumer cooperative enterprises. The suggestions of improvement methods based on economic modeling of organizational structures and investment of cooperative sector.

Keywords: modeling, optimization of the organizational component of the mechanism of investment management, organizational structure, organizational structure and investment management.

Яременко О.В. – аспірант Вищого навчального закладу Укоопспілки Полтавський університет економіки і торгівлі.

Поступило до редакції 03.03.2011року
Рецензент: Рогоза М.Є., докт. екон. наук, проф.